

بررسی حضور پررنگ مربی‌های جوان روی نیمکت تیم‌های لیگ بر تری در گفت‌وگوی «جوان» با مجید جلالی

بی‌توجهی مدیران به پرورش مربیان جوان استعدادها را می‌سوزاند

۱۲ گفت‌وگو
سعيد احمدیان

مربانی که هنوز در ابتدای راه هستند و خیلی‌ها منتظرند تا عملکردشان را مقابل مربیان با تجربه و اسم و رسم‌دار تماشا کنند و ببینند این چهره‌های جدید مربیگری چند مَرده حلاج هستند، آیا از بین آنها مربی‌ای مانند عبدالله ویسی که سال ۹۵ استقلال خوزستان را قهرمان لیگ کرد، بیرون می‌آید یا هنوز برای رسیدن به قله‌های مربیگری راه طولانی پیش‌رو دارند. در گفت‌وگو با مجید جلالی، مربی باسابقه فوتبال کشورمان به بررسی حضور مربیان جوان در لیگ برتر پرداختیم.

آقای جلالی! لیگ بیستم شاید یکی از دوره‌هایی باشد که باشگاه‌های بیشتری نسبت به فصل‌های قبل به مربیان جوان اعتماد کردند، در این باره می‌خواهیم صحبت‌هایتان را شروع کنیم.

حضور مربیان جوان روی نیمکت تیم‌های لیگ برتری، یک فرصت است و همیشه از دل جوانگرایی استعدادهای خوبی هم بیرون می‌آید و کشف می‌شود. در همین پایان بیستمین دوره لیگ برتر خواهید دید از بین این مربیان جوان، کسانی خواهند بود که با نتایجی که در تیم‌هایشان خواهند گرفت، خودشان را به عنوان یک چهره مستعد به فوتبال ایران معرفی می‌کنند.

یکی از انتقادهایی که برخی به چهره‌های جوان وارد می‌کنند، این است که آنها بدون اینکه دوره‌های مربیگری را کامل طی کنند، به نیمکت تیم‌های لیگ برتری می‌رسند و حتی کارت نشستن روی نیمکت به عنوان سرمربی هم برایشان صادر نمی‌شود!

نه تنها برای این مربیان جوان، به طور کل پروسه مربیگری در کشورمان یک پروسه ناقص است. دوره‌های مربیگری به هیچ عنوان جاگویی نیازهای فوتبال ایران و استعدادهای ماست. فرض کنید مهدی رحمتی دو هفته به کلاس مربیگری رفت و یک دوره را پشت سر گذاشت، ممکن است دیدگاه‌های او نسبت به مربیگری در ادبیات و آگاهی‌هایی که دارد متفاوت شود، اما در پایان فقط مدرک را می‌گیرد. این در حالی است که ما در فوتبال کشورمان در حوزه آموزش نیاز به تحولات بسیار جدی داریم.

علاوه بر این در صورتی که گفته می‌شود مربیان باید پله پله شروع کنند اما شاهد هستیم برخی مربیان جوان در تجربه‌های اول مربیگری‌شان به خاطر اسم و رسمی که در دوره بازی داشته‌اند، به یکباره هدایت یک تیم بزرگ را قبول می‌کنند.

هر چیزی برای خودش مرحله‌ای دارد، من یادم است در کلاس مربیگری B، کارلوس آلبرتو پریرا با برزیل قهرمان جهان در سال ۹۴ شد، یکی از خبرنگاران از او پرسید شما الان بهترین و ثروتمندترین مربی جهان

هستید، پریرا جواب داد ممکن است ثروتمندترین باشم اما بهترین نیستم چون در تیم‌های پایه مربیگری نکردم. این نشان دهنده این است که طی کردن مراحل مربیگری مهم است و به همین دلیل است که در ایران، نقشی‌های زیادی وجود دارد.

اشاره کردید با حضور مربیان جوان در لیگ، استعدادهایی از بین این افراد در پایان لیگ معرفی خواهند شد اما این باعث نمی‌شود مربی جوانی که بدون شروع مربیگری در تیم‌های کوچک‌تر، به یکباره به عنوان سرمربی یک تیم بزرگ انتخاب می‌شود، استعدادش هدر برود؟

این اشکال و ایراد کار سیستم مربیگری در کشورمان است. شما مطمئن باشید از بین چهره‌های جوان، استعدادهای خوبی بیرون می‌آیند، اما شاید هم استعدادهایی متأسفانه تلف شوند و با توجه به اینکه روند را در دست طی نکرده‌اند، توانایی‌هایی که دارند به صورت کامل مشخص شود.

برای اینکه مربیان جوان و مستعد در یک مسیر در دست کار مربیگری‌شان را آغاز کنند و سوخت نشوند، چه برنامه‌ریزی در سیستم فوتبال باید انجام گیرد؟

باید یک روال منطقی در بخش آموزش فدراسیون فوتبال طی شود، البته در حال حاضر این بخش نیاز به تحولات بسیار عمیقی برای آموزش مربیان دارد. من اطمینان دارم ما مربیان بزرگ و خیلی خوبی که در آسیا در ده بهترین‌ها قرار بگیرند، می‌توانیم داشته باشیم،

ولی این مربیان ساخته شوند و روی آنها سرمایه‌گذاری شود. همچنین بخشی از موفقیت در این مسیر در دست خود مربیان است، البته من مشکلی در این بخش نمی‌بینم، مربیان جوان کاملاً عاشق آموزش و یادگیری هستند، اما منابعی که در دسترس آنهاست، محدود است. ما این منابع را هم باید زیاد کرده و هم کانال‌هایی را ایجاد کنیم که این مربیان باتجربه‌تر شوند. به عنوان مثال چه اشکالی دارد مربیان جوان را به تمرینات تیم‌های خارجی بفرستیم تا در کنار تیم‌ها و مربیان بزرگی باشند و از تمریناتشان الگوبرداری کنند یا آنها را به دوره‌های مربیگری قوی‌تری در خارج از کشور اعزام کنیم. این برنامه‌ها نیاز به سرمایه‌گذاری دارد.

البته شاهد هستیم این کم‌کاری فدراسیون فوتبال را برخی مربیان جوان خودشان جبران کرده‌اند و با هزینه شخصی در دوره‌های مربیگری خارج کشور شرکت می‌کنند و به تمرینات تیم‌های بزرگ فوتبال دنیا می‌روند، درباره تأثیرات این تجربه‌ها صحبت می‌کنید؟

خود من هم سال گذشته به اسپانیا رفتم و سر تمرین بارسا حضور داشتم، البته این حرکت‌ها خودجوش است و معتقدم چنین برنامه‌هایی باید خیلی منظم و تشکیلاتی از طریق فدراسیون فوتبال انجام شود. کسب علم و دانش روز مربیگری روش‌ها و کانال‌های مختلفی دارد و خیلی مهم است شما علاوه بر موختن علم، تجربه هم به دست بیاورید. یک راه کسب تجربه این است که شما بروید ۲۰، ۳۰ سال جاهای مختلف

مطمئن باشید از بین چهره‌های جوان، استعدادهای خوبی بیرون می‌آیند، اما شاید هم استعدادهایی متأسفانه تلف شوند و با توجه به اینکه روند را درست طی نکرده‌اند، توانایی‌هایی که دارند به صورت کامل مشخص شود

مدیریتی‌اش می‌رود. اصلی‌ترین دلیل همان نداشتن مدیریت تخصصی در فوتبال است.

با توجه به تجربیات بین‌المللی‌تان، فدراسیون‌های فوتبال در کشورهای مطرح برای تربیت مربی و رشد مربیان جوان چه برنامه‌های ویژه و خاصی دارند؟

بسیاری از کشورها آکادمی‌های تربیت مربی دارند، مثل آکادمی کلوفونتن در فرانسه یا آکادمی‌های تربیت مربی در کرواسی، برتغال و برزیل که به صورت خصوصی اداره می‌شوند. در خیلی از کشورها، وظیفه آموزش بر عهده فدراسیون هاست و آنها سرمایه‌گذاری بسیاری در این کار می‌کنند. مثل ژاپنی‌ها که این کار را انجام می‌دهند و فدراسیون فوتبال این کشور در این رابطه برنامه‌های ویژه‌ای در نظر گرفته و سرمایه زیادی برای این بخش لحاظ کرده است.

متأسفانه علاوه بر فدراسیون فوتبال، در باشگاه‌ها هم برنامه‌ای برای آموزش به مربیان جوان دیده نمی‌شود.

در ۴۰ ساله که در فوتبال هستم برنامه جامعی برای پرورش در بخش‌های مختلف از جمله مربی نداشته‌ایم. وقتی شما کسی را پرورش ندهید و تولیدی نداشته باشید، خروجی هم ندارد.

این عدم برنامه‌ریزی سبب می‌شود تا دلخوش باشیم به تک جرقه‌هایی که در فضای مربیگری هر چند سال یک بار رو می‌شوند.

قطعاً، این هم نتیجه تلاش و زحمات این مربیان است که باعث می‌شود به جایگاه بالایی در مربیگری برسند. **این در شرایطی است که سرمایه‌گذاری در آموزش مربیان جوان می‌تواند جلوی خیلی از هزینه‌های نگفتنی را که برای آوردن مربی خارجی می‌شود، بگیرد.**

همین طور است، سال‌های سال است که در جلسات مختلف و در نامه‌ای که به رئیس‌جمهور بیش از یک دهه پیش نوشتم اشاره کرده‌ام اگر در تربیت مربی در کشور سرمایه‌گذاری شود، می‌توانیم از بسیاری از خسارت‌هایی که به واسطه مربیان خارجی به وجود می‌آید، جلوگیری کنیم، اما به چنین مسئله‌ای توجهی نمی‌شود.

۱ یک دهه شصتی جوان‌ترین سرمربی لیگ بر تر

جوان‌ترین سرمربی لیگ بیستم بدون شک وحید بیات‌لو سرمربی ۳۲ساله ماشین‌سازی تبریز است که کار خود را با آتالیوری در داماش دورود آغاز کرد و بعد از آن هدایت جوانان در ناراه دست گرفت و بعد از آن در مسابقات آسیا وژن هدایت جوانان راه آن را به عهده گرفت. اگر چه بعد از آن یک بار دیگر در کاسپین قزوین آنالیزوری کرد و در پیام‌مشهدبه عنوان دستیار در کنار کادرفنی حضور داشت اما پس از آن روی نیمکت نفت و گاز چچساران، شهررداری ارومیه و سپس مقاومت در دسته سه نشست. ثرواومیه دیگر تیمی بود که بیات‌لو از حضور در آن تجربه اندوزی کرد. او در اولین فصل حضورش در نود موفق به حفظ تیم در لیگ یک شد و در سال دوم این تیم را به یکی از مدعیان صعود به لیگ برتر تبدیل کرد، اما به دلیل مشکلات مالی قبل از گرفتن نتیجه از جمع نودی‌های ارومیه جدا شد تا بعداز طی کردن یک پروسه طولانی از لیگ استان به لیگ برتر رسید و هدایت ماشین‌سازی را به عنوان جوان‌ترین سرمربی لیگ بیستم به دست گرفت. اما جدای از شکست هفته اول مقابل رحمتی تنش او با ره‌ایتان در ایفمارک نشان داد هنوز خام و بی‌تجربه است.

۲ نارنجی وفادار

از سال ۲۰۰۰ که در جوانان سایپا توب می‌زد پیراهن هیچ تیم دیگری را بر تن نکرد و کفش‌هایش را نیز در همین تیم آویزان کرد و مربیگری را نیز با نارنجی‌پوشان آغاز کرد و از همین روست که او را نارنجی وفادار می‌خوانند. ابراهیم صادقی فصل گذشته برای نخستین بار در سن ۴۰ سالگی سرمربیگری را با حضور روی نیمکت سایپا تجربه کرد. البته او در نخستین سال مربیگری خود چشندان هم موفق عمل نکرد و نارنجی‌پوشان فصل گذشته یکی از تیم‌هایی بودند که خطر سقوط را تا هفته‌های پایانی بیخ گوش خود حس می‌کردند اما بالاخره موفق به بقا در لیگ شدند. با این وجود باشگاه سایپا بار دیگر به سرمربی جوان خود اعتماد کرد و با نارنجی وفادار ادامه داد و سکان هدایت این تیم را برای فصل بیستم نیز به ابراهیم صادقی سپرد؛ مربی که در گام نخست مدافع عنوان قهرمانی را با تساوی متوقف کرد و باید دید می‌تواند با تجربه‌ای که از فصل قبل کسب کرده است اسمار را با نتایجی بهتر پشت سر بگذارد یا باز هم کاندیدای سقوط خواهد بود؟

آموزش مربیان جوان

تضمینی برای آینده فوتبال

■ **شبوا نوروزی**

افزایش تعداد مربیان جوان در لیگ برتر فوتبال را باید به فال نیک گرفت و از فرصت ایجاد شده برای تربیت نسل‌های آینده استفاده کرد. در روزگاری که فوتبال کشورمان به حواشی، درگیری و اتفاقات پشت پرده خلاصه می‌شود، میدان دادن به نسل جدید مربیان اتفاقی امیدوارکننده به حساب می‌آید. پشته‌سازی یکی از مباحث مهم ورزش حرفه‌ای محسوب می‌شود و این بحث هم شامل کشف و پرورش ورزشکاران مستعد و نخبه می‌گردد و هم مربیانی که در آینده هدایت تیم‌های ورزشی کشور را به دست بگیرند. متأسفانه این مسئله در ورزش ایران همواره مغفول مانده و در بحث تربیت مربی اهمال و بی‌توجهی‌ها شدیدتر هم است. در دنیای پرطرفدار فوتبال امروزه مربیان جوان بیش از پیش موفق بوده و افتخارات زیادی را کسب کرده‌اند. در فوتبال ایران نیز بارقه‌هایی از میدان دادن به نیروهای تازه نفس ایجاد شده و خوشبختانه در فصل جدید لیگ برتر این اتفاق و برترنگ‌تر از همیشه است. بازیکنانی که روزی پیراهن تیم‌های مطرح را به تن می‌کردند حالا در کسوت سرمربی روی نیمکت می‌نشینند و در عرصه‌ای دیگر خدمت می‌کنند. باید پذیرفت فوتبال حرفه‌ای به جوانان خوشفکر و آشنا به علم روز نیاز دارد، اما در این بین نباید سازوکار تربیت و رشد مربیان فراموش شود.

از آنجا که در فوتبال ما هیچ چیز سرجای خود نیست و کارها به ندرت به شکل اصولی و حرفه‌ای انجام می‌شود، در خصوص میدان دادن به نسل جدید مربیان هم ایرادات زیادی به چشم می‌خورد. نداشتن تجربه کاری و طی نکردن دوره‌های آموزشی از جمله مهم‌ترین ایرادات به شمار می‌روند. اینکه فلان بازیکن سرشناس به ساقه بازی در تیم‌های مطرح را هم در کارنامه دارد بدون گذراندن دوره‌های مربیگری به عنوان سرمربی یک تیم لیگ برتری انتخاب شود از آن دست مواردی است که در فوتبال ما دیده می‌شود. بدون مربیان جوان هم که دوره‌های آموزشی را به صورت تئوری گذرانده‌اند برای شروع کار در عرصه مربیگری به کمتر از تیم‌های اسم و رسم‌دار لیگ برتر رضایت نمی‌دهند. این در حالی است که باشگاه‌های بزرگ اروپایی برای استفاده از ستاره‌های با سن گذشته خود برنامه‌ریزی ویژه دارند. حضور در کلاس‌های مربیگری و سپردن تیم‌هایی پایه به آنها اصلی‌ترین بخش پروژه مربی‌سازی است. بدون شک توجه صرف به اسم و شهرت یک بازیکن و اینکه قبلاً در کدام تیم بازی می‌کرده نه تنها نمی‌تواند مشکل‌گشا باشد، بلکه باعث نتایج ضعیف و بروز حواشی مختلف برای مربیان جوان شده و آینده آنها را تهدید می‌کند.

بازتاب

جولان مربیان جوان

در قاره سبز

■ **اشرف رامین**

چند سالی است فوتبال اروپا مربیان جوان موفق‌تری به خود دیده است؛ مربیانی که خیلی‌زود پایه عرصه مربیگری گذاشتند و ثابت کردند با تجارب کم هم می‌توان سکان تیم‌های بزرگ را به دست گرفت و عملکرد درخشانی داشت. در انگلیس جایی که بازی‌های جذاب تیم‌های لیگ برتری در سراسر دنیا طرفدار دارد مایکل آرتتا ۲۸ساله سرمربی می‌شود؛ هافبک اسبق او توتن و آرسنال واسط فصل ۲۰۲۰-۲۰۱۹ نخستین انوای ام‌دی شد و قهرمانی جام حذفی جزیره را با توپچی‌ها تجربه کرد. اسکات پارکر ۲۹ساله هم موفق شد فولام را بعد از یک فصل دوری دوباره به لیگ برتر بازگرداند. سرمربی چلسی هم کسی نیست جرج فرانک لمپارد ۴۲ساله که از سال گذشته به عنوان نفر اول آبی‌ها پا به استمفورد درج گذاشت. اوله گنار سولشر روزی در حالی از واسط سال ۲۰۱۸ سرمربی منچستریونایتد شد که تا به امروز انتقادهای زیادی از عملکرد او در این تیم شده ولی مربی ۴۷ساله همچنان جایگاهش را حفظ کرده است. در سری آ نیز مربیان زیر ۵۰سال نیمکت تیم‌های مطرحی را تحت سلطه خود دارند؛ سیمونه اینزاگی ۴۴ساله سرمربی لاتزیوست، آندره آ پیرلو هدایت یوونتوس را در اختیار دارد، گنارو توگوزو سسکاندار ناپولی است و فیلیپو اینزاگی ۴۷ساله نیز تیم بونونو را از سری B به سری A رسانده است. در بوندس لیگا عنوان بهترین مربی جوان با اختلاف زیاد به یولین ناگلزمان ۳۳ساله تعلق گرفته است. او در ۲۸سالگی سرمربی هافنبایم شد و بعد از موفقیتش در این تیم سال ۲۰۱۹ به عنوان سرمربی لایپزیش انتخاب شد. ناگلزمان با این تیم تا نیمه‌نهایی لیگ قهرمانان اروپا پیش رفت.